ВИЛЕНСКІЙ ВѢСТНИКЪ

ОФФИЦІАЛЬНАЯ ГАЗЕТА

№ 95.

KURYER WILEŃSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. ПЯТНИЦА, *6-го Декабря.* — 1846 — *Wilno.* PIĄTEK, *6-go Grudnia.*

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, *1-го Декабря.*

Высочайшимъ Указомъ, даннымъ Правительствующему Сенату 25-го Октября, нижеслѣдующіе чиновники, за выслугу узаконенныхъ сроковъ, при усердномъ и безпорочномъ исполненіи своихъ должностей, произведены, между прочими, въ чинъ Коллежскаго Совѣтника, Надворные Совѣтники: Начальникъ Отдѣленія Канцеляріи Главнаго Директора Предсѣдательствующаго въ Правительственной Коммисіи Внутреннихъ и Духовныхъ Дѣлъ Царства Польскаго *Поповъ*, Начальникъ Станиславовскаго Уѣзда *Тржецякъ*, Старшіе Учители Гимназій: Немировской — *Донченко*, Могилевской — *Черниковскій*, Витебской *Ловицкій* и Лидскаго Уѣзднаго для Дворянъ Училища *Заблоцкій*.

— Государь Императоръ, въ 28-й день минувшаго Октября, Высочайше повелѣть соизволилъ: „При устройствѣ приходскихъ училищъ въ казенныхъ и казачьихъ селеніяхъ, кои стѣсняются въ устройствѣ оныхъ безъ пособія отъ Правительства, отпускать безденежно потребный на сей предметъ лѣсной матеріалъ изъ принадлежащихъ къ тѣмъ селеніямъ общественныхъ и казенныхъ лѣсныхъ дачъ, по мѣрѣ возможности и безъ оскудѣнія оныхъ.“

—

Въ С. Петербургъ прибылъ, 19-го Ноября, изъ разныхъ губерній, Главноуправляющій Путями Сообщеній и Публичными Зданіями, Генералъ-Адъютантъ Графъ *Клейнмихель*.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

St. Petersburg, *1-go Grudnia.*

Przez Najwyższy Ukaz do Rządzącego Senatu z d. 25 Października, następni urzędnicy, za wysługę prawem przepisanych zakresów, obok gorliwego i nieposzlakowanego pełnienia obowiązków, podniesieni zostali, w liczbie innych, do rangi: Radzcy Kollegialnego, Radzcy Dworu: Naczelnik oddziału Kancellaryi Głównego Dyrektora Prezydującego w Kommissyi Rządowéj Spraw Wewnętrznych i Duchownych Królewstwa Polskiego *Popow*, Naczelnik Powiatu Stanisławowskiego *Trzeciak*, Starsi Nauczyciele Gimnazyów: Niemirowskiego *Donczenko*, Mohylewskiego *Czerniakowski*, Witebskiego *Łowicki* i Lidzkiéj szkoły dla szlachty *Zabłocki*.

— Jego Cesarska Mość, w dniu 28-m Października, Najwyżéj rozkazać raczył: „Przy zakładaniu parafialnych szkół w skarbowych i kozackich włościach, które napotykają trudność w ich urządzeniu bez wsparcia ze strony Rządu, wyznaczać bezpłatnie potrzebny w tym celu materyał budowlowy z należących do tychże wsi gminowych i skarbowych lasów, stosownie do potrzeby, i nie narażając ich na zniszczenie.“

—

Dnia 19-go Listopada, przybył do St. Petersburga, w powrócie z różnych gubernij, Głównozarządzający Drogami Kommunikacyj i Publicznemi Budowlami, Jenerał-Adjutant Hrabia *Kleinmichel*.

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Франція.

Парижъ 26 *Ноября.*

Королевская фамилія, тотчасъ послѣ аудіенціи Тунисскаго бея, отправилась вчера въ Сенъ-Клу. Въ *Presse*, на счетъ пріема, оказаннаго Ахмету-бею, пишутъ слѣдующее: „Турецкій посланникъ справедливо требовалъ, чтобы ему представлено было право представить бея Королю Французовъ, подобно тому, какъ представилъ онъ Ибрагима Пашу; но на этотъ разъ не возможно было удовлетворить требованія посланника, потому что Франція, состоя искони въ непосредственныхъ сношеніяхъ съ Тунисскими беями, и заключая съ ними трактаты, почитаетъ Ахмета владѣтельнымъ принцемъ, и по сему поводу

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Francya.

Paryż, 26 *listopada.*

Rodzina Królewska wróciła do St. Cloud zawczoraj, zaraz po przyjęciu Beja Tunetańskiego. *Presse* wyraża się o tém przyjmowaniu Achmeda-Beja w następującym sposobie: „Poseł turecki żądał słusznie prawa przedstawienia Królowi Beja, tak jak przedstawiał Ibrahima-Baszę; tym jednak razem nie można było uczynić zadosyć jego żądaniu, albowiem Francya, która od kilku wieków zostaje w bezpośrednich stosunkach z Bejami Tunetańskimi i często z nimi zawierała traktaty, uważa Achmeda za udzielnego Xięcia, i z tego powodu przyjmowała go z honorami, należącemi się głowom ukoronowanym. Przed przyjęciem w zamku, złożyli Bejowi swoje uszanowanie, w pa-

оказала ему почести, принадлежащія коронованнымъ особамъ. До пріема его Королемъ, представлялись ему, въ бурбонскомъ дворцѣ, знатнѣйшіе купцы, ведущіе торговлю съ Туниссомъ. Вчера бей принималъ у себя маршала Сульта и членовъ французскаго кабинета. Въ тотъ же день онъ посѣтилъ всѣхъ министровъ, въ королевской каретѣ, въ сопровожденіи придворной прислуги. Съ Г. Гизо онъ бесѣдовалъ, въ присутствіи Мустафы-Каснадара и кавалера Руфо, больше часа. Вечеромъ того дня онъ обѣдалъ со свитою у Короля, и велъ Королеву къ столу. На этомъ обѣдѣ находились: маршалъ Сультъ, Г. Гизо, Гг. Дегранжъ, Лаго и Лессепсъ. При столѣ игравшая музыка весьма понравилась Ахмету, у котораго есть также отличный оркестръ на пароходѣ. Въ 6 часовъ, бей и его спутники, откланявшись Королю и Королевѣ, уѣхали изъ дворца. Бей обыкновенно носитъ мундиръ синяго цвѣта, съ богатыми золотыми эполетами; онъ средняго роста, имѣетъ большіе черные глаза и орлиный носъ."

Третьяго дня посѣтилъ Тунисскій бей, въ сопровожденіи полковника Тьерри, домъ инвалидовъ, гдѣ былъ принятъ маршаломъ герцогомъ Реджіо. „Я пріѣхалъ, сказалъ бей, посѣтить памятникъ великаго Короля, въ которомъ обитаетъ слава, и почитаю себя счастливымъ, что меня принялъ мужъ, достойный занимать здѣсь первое мѣсто." Сказавъ эти слова, бей принудилъ покрытаго сѣдинами воина возвратиться въ свои покои, и просилъ генерала Пети сопровождать его подому. Когда бею представляли инвалидовъ въ парадѣ, онъ сказалъ генералу: „Для чего не могу я разспрашивать каждаго изъ этихъ храбрыхъ воиновъ? они были бы для меня живою лѣтописью современныхъ событій, а отвѣты ихъ подтвердили бы геройскіе подвиги, которые я читаю на ихъ лицахъ и въ ихъ ранахъ. Скажите имъ это г-нъ генералъ." Пришедши къ гробу Наполеона, бей задумался и сказалъ съ грустію: „Здѣсь покоится мужъ, имя котораго раздавалось по цѣлому свѣту, а слава его и до сихъ поръ освѣщаетъ міръ." Ему показали шпагу императора. „Шпага эта, сказалъ бей, много одержала побѣдъ, но лучшая побѣда была, когда онъ Французовъ, которые возстали другъ противъ друга, защитилъ отъ своихъ единоземцевъ, и возстановилъ миръ, который другой великій монархъ сохраняетъ безъ кровопролитія." Изъ Дома Инвалидовъ бей отправился въ военное училище, гдѣ генералъ лейтенанта Себастіяни встрѣтилъ онъ сими словами: „Я знаю, что во Франціи точность есть вѣжливость Королей, но Французскіе воины простятъ меня, что на гробѣ Наполеона, и среди его сподвижниковъ, я забылъ о ходѣ времени." Осмотрѣвъ нѣсколько эскадроновъ уланъ и гусаръ, и нѣсколько баттарей артиллеріи, онъ обозрѣлъ зданіе училища. Третьяго дня, инфантъ Донъ Энрикъ посѣтилъ бея. Инфантъ занимаетъ помѣщеніе также во дворцѣ Элизе-Бурбонъ. Изъ Тулона пишутъ, что бей пріѣхалъ въ Европу, чтобы въ Парижѣ или въ Лондонѣ сдѣлать заемъ. Посѣщеніе его министра финансовъ, кажется, подтверждаетъ эту догадку.

— По повелѣнію Короля, одинъ изъ строящихся линейныхъ кораблей получитъ наименованіе *Duperré*, въ честь скончавшагося на дняхъ адмирала сего имени; для историческаго музея сдѣланъ заказъ статуи сего адмирала во весь ротъ.

— На прошедшей недѣлѣ происходило здѣсь освященіе протестантской церкви *Panthemont*; при торжествѣ томъ присутствовали: Министръ исповѣданій, министръ иностранныхъ дѣлъ, оба Префекта сенскаго департамента и пр. Съ 1793 по 1837 годъ, эта ветхая церковь, принадлежавшая нѣкогда Бенедиктинцамъ, обращена была въ магазинъ военнаго вѣдомства. Въ *Journal des Débats* говорятъ, что съ 1801 года уже третью католическую церковь въ Парижѣ обращаютъ въ протестантскую кирху.

27 Ноября.

Вчера по утру, инфантина Изабелла Фердинанда, графиня Г., отправилась изъ дворца *Elisée-Bourbon* въ Сенъ-Клу, въ придворной каретѣ. Возвращаясь, принцесса заѣхала въ Нельи, и молилась въ часовнѣ герцога Орлеанскаго. Бей Тунисскій осматривалъ вчера съ герцогомъ Монпансье Лувръ и музей.

— Въ *Portefeuile* пишутъ о преобразованіи кабинета, основывая догадки свои на томъ, что Король потребовалъ къ себѣ графа Моле. Въ журналѣ *Presse* опровергаютъ это извѣстіе, утверждая, что гр. Мо-

łacu Elisée-Bourbon, najznakomitsi kupcy, prowadzący handel z jego krajami. Wczoraj dawał Bej posłuchanie Marszałkowi Soult i członkom gabinetu. Tegoż samego dnia odwiedził nawzajem każdego Ministra szczegółowo, używając do tego sześcio-konnych karet Królewskich i liberyi dworskiéj. Rozmowa z P. Guizot, któréj tylko Mustafa-Kasnadar i kawaler Ruffo obecnymi byli, trwała przeszło godzinę. Wieczorem, władzca Tunetu obiadował z całym swoim orszakiem u Króla, i Monarchinią prowadził do stołu. Na tym obiedzie znajdowali się także: Marszałek Soult, P. Guizot, tudzież PP. Desgranges, Lagau i Lesseps. Muzyka grająca przy stole, wielce się podobała Achmedowi, który także na swoim parostatku posiada dobraną orkiestrę. Goście Afrykańscy pożegnali Królewską parę o godzinie 9-éj. Bej nosi zwykle mundur granatowy, z bogatemi szlifami złotemi: jest średniego wzrostu, ma nos orli i wielkie czarne oczy."

Zawczoraj, Bej Tunetański zwiedził, w towarzystwie Półkownika Thierry, dom Inwalidów, gdzie go przyjmował Marszałek Xiążę Reggio. „Przybywam, rzekł Bej, zwiedzić pomnik wielkiego Króla, gdzie mieszka sława, i mam się za nader szczęśliwego, iż jestem przyjmowany przez męża, który jest tak godnym zajmować tu piérwsze miejsce." Rzekłszy te słowa, przymusił okrytego siwizną wojownika do udania się do swoich pokojów, i prosił, aby go oprowadzał Jenerał Petit. Gdy mu przedstawiono Inwalidów w paradzie, rzekł do Jenerała: „O! czemuż nie mogę zadawać pytań każdemu z tych walecznych! byliby dla mnie żywą xięgą dziejów tegoczesnych, a ich słowa stwierdziłyby czyny bohaterskie, które w ich ranach i na ich obliczach wyczytuję. Powiedź im to pan, Jenerale!" Przybywszy do trumny Napoleona, zamyślił się głęboko i wyrzekł posępnie: „Tu spoczywa mąż, który cały świat swojém imieniem napełnił i którego chwała jeszcze świat oświeca." Tu pokazano mu szpadę Cesarza. „Ta szpada, rzekł, wiele wywalczyła zwycięztw, z których najpiękniejsze jest to, że Francuzów walczących z sobą przeciw nim samym ochronił i nadał im pokój, który teraz inny wielki Król, bez przelania kropli krwi zachowuje." Z domu Inwalidów udał się Bej do szkoły wojskowéj, gdzie Jenerał-Porucznika Tyburcyusza Sebastjaniego przywitał temi słowy: „Wiem, że akuratność jest we Francyi grzecznością Monarchów, ale Jenerałowie i żołnierze Francuzcy przebaczą mi, że na grobie Napoleona i pośród jego towarzyszów broni, zapomniałem o posuwaniu się czasu." Po przeglądzie kilku szwadronów ułanów i huzarów, tudzież kilku kompanii artylleryi, Bej zwiedzał budynki szkoły. Zawczoraj Infant Don Enrique odwiedzał Beja. Infant mieszka także w pałacu Elisée-Bourbon. W liście z Tulonu donoszą, że Bej dla tego przybył do Francyi, by w Paryżu lub Londynie zaciągnął pożyczkę. Obecność jego u Ministra skarbu zdaje się rzecz tę potwierdzać.

— Z rozkazu Króla, jeden z budujących się okrętów liniowych ma otrzymać nazwę *Duperré*, na cześć zmarłego przed kilka dniami Admirała. Dla muzeum historycznego zamówiono już także posąg tegoż Admirała, wielkości naturalnéj.

— Onegdaj odbyło się tu poświęcenie kościoła Panthemont dla wyznania protestanckiego. Minister wyznań i Minister spraw zagr. obadwaj Prefekci departamentu Sekwany i t. d., znajdowali się na téj uroczystości. Od roku 1793 do 1837 stary ten kościoł po-Benedyktyński służył za magazyn wojskowy. Jak *Journal des Débats* twierdzi, jest to już od roku 1801 trzeci kościoł katolicki w Paryżu zamieniony na świątynię protestancką.

Dnia 27 listopada.

Wczoraj przed południem, kareta dworska odwiozła Infantkę Izabellę Ferdynandę Hrabinę G. z pałacu Elisée Bourbon do zamku St. Cloud. Wracając, Xiężniczka udała się do Neuilly, i modliła się długo w kaplicy Xięcia Orleanu. Bej Tunetański zwiedzał wczoraj z Xięciem Montpensier Louvre i muzeum.

— *Port-feuille* doniósł o mającéj nastąpić zmianie Ministrów, z powodu, że Król kazał powołać do siebie Hr. Molé. Dziennik *Presse* zbija to doniesienie, opierając

ле не былъ въ Парижѣ, и что его ожидаютъ туда не прежде 10 Декабря.

— Французская миссія въ Марокко, главою коей — г-нъ Шарто, отправилась къ мѣсту своего назначенія. Изъ Тангера отправится она моремъ въ Мазагранъ, а оттуда сухимъ путемъ въ Марокко; это — первая европейская миссія, которой позволено посѣтить столицу сего государства.

— Въ Монитерѣ обнародовано Королевское постановленіе коимъ открытъ министру иностранныхъ дѣлъ дополнительный кредитъ въ 290,000 фр., на чрезвычайныя миссіи.

— Гр. Сентъ Олеръ выѣхалъ въ Лондонъ.

28 Ноября.

Его Величество Король принималъ третьяго дня посланниковъ разныхъ Германскихъ дворовъ, кои имѣли честь поднести Его Величеству отвѣты своихъ государей, на увѣдомленіе о бракосочетаніи принца Монпансьерскаго.

— Слышно, что Тюльерійскій кабинетъ обѣщалъ Тунисскому бею признать его Королемъ Туниса. Турецкій посланникъ Сулиманъ Паша, сдѣлалъ визитъ бею. На дняхъ, въ честь бея будетъ происходить большой военный парадъ, на Марсовомъ полѣ.

— Послѣ продолжительныхъ соображеній и неоднократныхъ перемѣнъ, учрежденіе непосредственнаго сообщенія между Гавромъ и Нью-Іоркомъ, пришло наконецъ въ исполненіе посредствомъ пароходнаго мореплаванія. Планъ уже совершенно готовъ, и въ первыхъ числахъ наступающаго мѣсяца приведенъ будетъ въ дѣйствіе. Правительство предоставитъ въ распоряженіе общества, на время, четыре парохода, которые на иждивеніе общества будутъ вооружены, и по истеченіи десяти лѣтъ возвращены правительству въ хорошемъ состояніи. Сверхъ сего, обязываясь содержать постоянное сообщеніе между Гавромъ и Нью-Іоркомъ, общество соглашается построить на свой счетъ 12-ть паровыхъ кораблей, съ помощію коихъ будетъ поддерживаемо сообщеніе съ Мексикою, Антильскими островами, Гвіаною и Бразиліею. Условія эти весьма выгодны для правительства, и потому неудивительно, что нѣкоторыя формальности при этомъ были пропущены съ тою цѣлію, чтобы предпріятіе, столь давно предположенное, скорѣе было приведено въ исполненіе.

— Въ Тулонской тюрьмѣ содержится нынѣ нѣкто Феррадинъ, который передъ тамошнимъ королевскимъ прокуроромъ сознался, что онъ, съ помощію нѣсколькихъ лицъ, зажегъ мурильонскій арсеналъ. Вслѣдствіе сего показанія, арестовали 40 человѣкъ, въ числѣ коихъ состоятъ и чиновники. Говорятъ, будто бы обнаружилось, что продавецъ дерева былъ виновникомъ столь громкаго въ свое время пожара.

Англія

Лондонъ, 25 Ноября.

Въ Аугсбургской Газетѣ помѣщены слѣдующія письма изъ Лондона, отъ 20-го Ноября:

,,1) Англія все еще сохраняетъ враждебное положеніе въ отношеніи къ Франціи, и здѣсь никто не думаетъ, чтобы французскій кабинетъ согласился на отреченія, требуемыя британскимъ правительствомъ. Послѣдняя нота Лорда Пальмерстона длинна и многорѣчива: въ ней заключаются—опроверженіе доводовъ, приведенныхъ Г. Гизо, и косвенный отвѣтъ на объясненія, сдѣланныя Лудовикомъ Филиппомъ, касательно своего поведенія, въ одномъ письмѣ къ Королевѣ Бельгійцевъ, которая была уполномочена поступить съ этимъ письмомъ, какъ ей заблагоразсудиться. Вслѣдствіе этого Король Леопольдъ сообщилъ письмо Лондонскому кабинету. Увѣряютъ, что Король Французовъ написалъ также вторичное письмо къ Королевѣ Викторіи, въ которомъ говоритъ между прочимъ, что извѣстіе о ея равнодушіи заставило его провести нѣсколько безсонныхъ ночей."

,,2) До сихъ поръ еще ничто не поколебало положенія Министерства виговъ. Сэръ Р. Пиль занятый возстановленіемъ своего здоровья, вѣроятно будетъ оставаться еще нѣсколько мѣсяцевъ въ удаленіи отъ политической сцены. Лордъ Дж. Россель пріобрѣтаетъ все болѣе и болѣе довѣріе капиталистовъ и вообще всей націи. Полагаютъ, что онъ хочетъ придать своей политикѣ ясный охранительный характеръ, и доколѣ онъ останется на этомъ пути, ему нечего будетъ опасаться. Однако же приверженцы его не совсѣмъ убѣждены въ его способностяхъ

się na tém, że nie tylko Hr. Molé nie był w Paryżu ale nawet przed 10-m grudnia nie jest w stolicy spodziewany.

— Poselstwo francuzkie do Marokku, na którego czele znajduje się P. Charteau, udało się na miejsce swego przeznaczenia. Z Tangeru popłynie ono do Mazagranu, stamtąd zaś uda się do Marokku lądem. Jest-to piérwsze poselstwo Europejskie, które otrzymało pozwolenie zwiedzenia stolicy Cesarstwa.

— *Monitor* ogłosił postanowienie Królewskie, udzielające Ministrowi spraw zagranicznych dodatek w ilości 290,000 fr., na nadzwyczajne poselstwa.

— Hr. St. Aulaire wyjechał do Londynu.

Dnia 28 listopada.

Onegdaj Król przyjmował Posłów różnych dworów Niemieckich, którzy mu złożyli odpowiedzi swych Monarchów na przesłane doniesienia o zaślubinach Xięcia Montpensier.

— Słychać, że gabinet Tuileryjski przyobiecał Bejowi Tunetańskiemu wyjednać zmianę w jego położeniu, w ten sposób, iż mu będzie przyznany tytuł Króla Tunetu. Poseł turecki, Sulejman-Basza, odwiedził Beja. W tych dniach, na cześć jego, ma się odbyć wielki przegląd wojska na Polu Marsowém.

— Po długich zwłokach i wielokrotnych zmianach, urządzenie bezpośredniego związku, za pomocą parowéj żeglugi, między Hawrem i New-Yorkiem, przyszło nareszcie do skutku. Plan ma już być w zupełności wygotowany i w piérwszéj połowie przyszłego miesiąca ma wejść w wykonanie. Rząd tymczasowo pożyczy towarzystwu cztéry parowe statki, które towarzystwo swoim kosztem ekwipuje, i po 10 letnim ich użyciu w dobrym stanie zwróci rządowi. Nadto, obowiązując się do regularnéj żeglugi między Hawrem i New-Yorkiem, towarzystwo przyjmuje zarazem obowiązek wystawienia własnym kosztem 12 parowych okrętów, dla służby za atlantyckiego związku z Mexykiem, Antyllami, Guyanną i Brezylią. Warunki te, jak widzimy, są nader dla rządu korzystne, i dla tego dziwić się nie można, że różne formalności pominięte zostały, aby tylko to przedsięwzięcie, od dawna zamierzone, doprowadzić do skutku.

— W więzieniach Tulońskich siedzi teraz niejaki Ferradin, który tamecznemu Prokuratorowi Królewskiemu wyznał, że on to i kilku innych podpalili sławny arsenał Mourillon. W skutku tego zeznania, aresztowano 40 osób, między któremi znajdują się urzędnicy. Miało się wykryć, że pewny handlarz drzewa był sprawcą tego tak głośnego w swoim czasie pożaru.

Anglia.

Londyn, 25 listopada.

W *Powszechnéj Gazecie Augsburgskiéj* czytamy następujące listy z Londynu pod d. 20-go listopada:

1) Anglia ciągle jeszcze zajmuje nieprzyjazne stanowisko względem Francyi; jednakże nikt tu nie sądzi, aby gabinet francuzki przystał na zrzeczenia, których po nim rząd angielski wymaga Ostatnia nota Lorda Palmerstona jest nadzwyczaj długa i wielomówna: oprócz bowiem obszernego zbijania argumentów P. Guizota, zawiera razem uboczną odpowiedź na objaśnienia Ludwika Filipa, które ten Monarcha udzielił względem swego postępowania, w jednym liście do Królowéj Belgijskiéj, która otrzymała przytém upoważnienie, postąpienia z tym listem jak się jéj podoba. W skutek tego, Król Leopold przesłał pomieniony list gabinetowi Londyńskiemu. Prócz tego zapewniają, że Król Francuzów napisał także drugi list do Królowéj Wiktoryi, gdzie między innemi powiada, iż wiadomość o jéj zobojętnieniu sprawiła mu wiele bezsennych nocy.

2) Pomimo rozszerzonych pogłosek o niejedności w gabinecie, dotąd jeszcze nic nie zachwiało istotnie ministerstwa Wigów. Sir R. Peel, zajęty poprawą swojego zdrowia, zapewne przez kilka jeszcze miesięcy pozostanie w oddaleniu od wszelkich spraw publicznych Lord Russel zyskuje coraz bardziéj ufność kapitalistów i w ogólności całego narodu. Mniemają, że chce nadać swojéj polityce wyraźnie zachowawczy charakter, i dopóki trzymać się będzie téj drogi, niema dlań żadnego niebezpieczeństwa. Jednakże stronnicy jego nie zupełnie są przekonani o jego talentach i sprężystości. Najsłabszą

и энергіи. Слабую сторону кабинета виговъ составляетъ, безспорно, Лордъ Пальмерстонъ. Не только противники его, но и товарищи не скрываютъ, что присутствіе его во главѣ министерства иностранныхъ дѣлъ, каково бы ни было его нынѣшнее поведеніе, вредитъ вліянію Великобританіи на Европу. Онъ находится лично въ самыхъ враждебныхъ отношеніяхъ къ Лудовику Филиппу и къ Г Гизо, и поэтому, доколѣ благородный Лордъ будетъ находиться въ кабинетѣ, Англія не должна ожидать отъ Франціи ничего инаго, кромѣ неприятностей и интригъ. Главные органы публичнаго мнѣнія въ Англіи избѣгаютъ оппозиціи противъ кабинета, чтобы не увеличить его затрудненій; но если запутанность дѣлъ усилится, министерство виговъ вскорѣ узнаетъ, ко вреду своему, каковы истинныя мнѣнія націи. Къ несчастію должно всегда ожидать какого либо столкновенія, на какомъ нибудь пунктѣ Земнаго Шара, между агентами или силами обѣихъ націй, и это можетъ имѣть самыя печальныя послѣдствія, не смотря на миролюбивое расположеніе англійскаго народа, которое одерж ло верхъ надъ досадою, причиненною Англіи поступками Франціи въ Испаніи."

— Предпринятая Генераломъ Флоресомъ экспедиція въ экваторскую республику, для которой онъ вербовалъ, въ большомъ числѣ солдатъ въ Англіи и Ирландіи, кончилась здѣсь неудачно. Въ *Times* извѣщаютъ, что третьяго дня вечеромъ, главный таможенный надзиратель, Г Форсейтъ, отправился, въ сопровожденіи многихъ другихъ чиновниковъ, на стоящій предъ Гравзендомъ корабль „Гленельгъ," который принадлежитъ экспедиціи Генерала, и конфисковалъ это судно именемъ правительства за нарушеніе законовъ о рекрутскихъ наборахъ, и вооруженія для службы въ чужихъ краяхъ. Вчера поутру конфисковали и пароходы „Монархъ" и „Нептунъ", принадлежащіе также Экваторской экспедиціи и стоящіе близъ Блакведя. Предъ самою конфискаціею „Гленельга", были привезены 250 чел. завербованныхъ, которые должны были служить на этомъ судѣ матросами и морскими солдатами. Говорятъ, Г. Форсейтъ имѣетъ въ своихъ рукахъ столь явныя доказательства о назначеніи сихъ судовъ, что судилища признаютъ ихъ, безъ сомнѣнія, собственностью казны.

26 *Ноября.*

Географическое общество получило извѣстіе, что изъ Гудсонова залива отправлена экспедиція, для осмотра сѣверо-западныхъ границъ Американскаго материка. Экспедиція состоящая изъ 11 лицъ, и двухъ проводниковъ, Экимосовъ, отплыла 5 Іюля.

— Въ газетѣ *Sun* сообщаютъ, что верховный артиллерійскій совѣтъ запретилъ употребленіе въ англійской арміи вновь изобрѣтеннаго пороха изъ метательной хлопчатой бумаги. Въ Манчестарскихъ газетахъ описываютъ множество приключеній, происшедшихъ при опытахъ надъ этимъ новымъ составомъ. Во многихъ случаяхъ метательная хлопчатая бумага разорвала ружья, заряженные оною. Доказано, что ситцевый или полотняный покровъ не лишаетъ ее свойства вспыхивать, а отъ огня бумага воспламеняется даже въ значительномъ разстояніи.

— Кромѣ податей съ домовъ, дверей и оконъ, доставляющихъ значительныя суммы, и заставляющихъ хозяевъ вновь строящихся домовъ уменьшать, по возможности, число оконъ и дверей, въ Лондонѣ взимаются еще, въ городскую кассу, слѣдующія подати за слѣдующіе предметы: за охотничью сабаку 9 шиллинговъ, за всякую другаго рода собаку 6 шил., за повозку на двухъ колесахъ около 105 шил., на четырехъ колесахъ слишкомъ 225 шил., за одну лошадь взимается 36 шил., въ случаѣ же, если кто имѣетъ пару лошадей, то за каждую взимается по 75 шил., такъ какъ это свидѣтельствуетъ о значительномъ состояніи хозяина; за одного служащаго мужескаго пола, взимается 33 шил., а за двухъ, по 60 шил. за каждаго, по той причинѣ, что вмѣстѣ съ увеличеніемъ имущества, должны увеличиваться и повинности. Въ такойже точно соразмѣрности, подлежатъ также болѣе или менѣе значительной подати и другіе предметы роскоши, такъ что каждый богачь Англичанинъ, за всѣ свои удобства и роскошь долженъ внести значительныя суммы.

— Въ *Daily-News* сообщаютъ объ изобрѣтеніи новаго типограф каго станка, которымъ можно оттиснуть 12,000 листовъ въ часъ. Станокъ этотъ, изобрѣтенъ Вильямомъ Литлемъ.

---

stroną gabinetu jest bezwątpienia Lord Palmerston. Nietylko jego przeciwnicy, ale i sami nawet towarzysze, nie ukrywają przed sobą, że jego obecność na czele spraw zagranicznych, bez względu na jego teraźniejsze postępowanie, szkodzi europejskiemu wpływowi Anglii. Wiadomo, iż Lord Palmerston zostaje w najnieprzyjaźniejszych stosunkach z Królem Ludwikiem Filipem i P. Guizot, i dla tego to, dopóki szlachetny Lord będzie się znajdował w gabinecie, Anglia nie może się niczego spodziewać od Francyi prócz samych intryg i nieprz jemności. Główne organy publicznéj opinii w Anglii, unikają oppozycyi przeciw gabinetowi, aby nie powiększać jego kłopotów; atoli, jeśli zawikłanie interessów samo się powiększy, ministerstwo dowie się wkrótce ze swoją szkodą, jaki jest sposób myślenia narodu. Na nieszczęście, należy się zawsze obawiać, aby na którymkolwiek punkcie kuli ziemskiéj, nie zaszło jakie nieprzyjaźne starcie pomiędzy ajentami lub też siłami obudwóch narodów, gdyż ten wypadek mógłby stać się przyczyną najsmutniejszych następstw, mimo to, że naród angielski okazuje największą chęć utrzymania pokoju, która odniosła nawet przewagę nad nieukontentowaniem, jakie w nim obudziło polityczne postępowanie francuzkiego rządu w Hiszpanii.

— Zamierzona przez Jenerała Flores wyprawa do Rzeczypospolitéj Równikowéj, do któréj, jak wiadomo, robił zaciągi w Anglii i Irlandyi, skończyła się tu nader niepomyślnie. *Times* donosi, że d 17 wieczorem, główny dozorca celny, P. Forsyth, udał się w towarzystwie wielu innych urzędników, na stojący pod Gravesend okręt *Glenelg*, który należy do wyprawy Jenerała, i skonfiskował ten statek w imieniu rządu, za naruszenie praw o zaciągach wojskowych i o uzbrajaniu się do służby zagranicznéj. Wczoraj rano skonfiskowano podobnież parostatki *Monarch* i *Ne tun*, należące także do wyprawy Jenerała Flores, a stojące niedaleko Blakwall. Przed samą konfiskatą *Glenelga*, przybyło nań 250 nowo zaciężnych którzy jako majtkowie i morscy żołnierze służbę na nim odbywać mieli. Powiadają, że P. Forsyth posiada w swoim ręku tak jasne dowody o przeznaczeniu tych statków, że sądy uznają je bez wątpienia za własność skarbu.

Dnia 26 listopada.

Towarzystwo jeograficzne otrzymało wiadomość, że z Hudson-bay wysłano wyprawę, w celu zbadania północno zachodniego krańca stałego lądu Ameryki. Wyprawa ta, składająca się z 11-stu osób i dwóch Eskimów przewodników, wypłynęła 5-go lipca.

— Podług gazety *Sun*, najwyższa Rada Artylleryi zabroniła użycia w armii angielskiéj nowo-wynalezionego prochu z bawełny. Gazety Manchesterskie wymieniają liczne przypadki, zdarzone z powodu prób, odbywanych z tą nową substancyą W wielu razach bawełna strzelnicza rozsadziła broń, która nią była nabita. Dowiedzioną jest rzeczą, że powł ka, naprzykład perkalowa lub płócienna, nie odejmuje jéj własnosci wybuchania, a od ognia zapala się nawet w znacznéj odległości.

— Oprócz podatków od domów, drzwi i okien, czyniących niekiedy bardzo znakomite summy, a które założycieli nowych domów do zmniejszania jak tylko można liczby okien i drzwi zniewalają; płacą się jeszcze w Londynie do kassy miejskiéj następujące podatki od zbytków: Za psa do polowania 9 szylingów; za każdego innego psa 6 szyl; za powóz o dwóch kołach i jednym koniu około 105 szyl.; za cztéro kołowy, przeszło 225 szyl. Od konia jezdnego płaci się 36 szyl, w razie zaś, jeśli kto trzyma dwa konie jezdne, od każdego po 75 szyl, ponieważ to świadczy o większym majątku właściciela. Od jednego służącego mezkiego płaci się 33 szyl., od 2-ch zaś, po 60 szyl. za każdego, stosownie do zasady, iż razem z powiększeniem się majątku, podatki powiększać się powinny. W tymże samym stosunku, podlégają także wszystkie inne przedmioty zbytkowe mniejszéj lub większéj opłacie, tak, iż każdy bogaty Anglik, corok znaczną stosunkowo summą, swój przepych i wygodę okupywać musi.

— *Daily-News* donosi o nowéj prassie drukarskiéj, która w godzinie 12,000 arkuszy odbija. Prassy téj wynalazcą jest Wiliam Little.

Швеція.

Стокгольмъ, 17 Ноября.

Третьяго дня, Король снова отправился въ Норкепингъ.

— 3-го числа с. м., скончался въ Вексіо, знаменитый шведскій народный поэтъ, епископъ Исаія Тегнеръ, на 64 году отъ роду. Самое лучшее его сочиненіе, доставившее ему европейскую извѣстность, есть поэма *Trithiof's-Saga*, за нею слѣдуютъ *Axel*, *Svea* и многія другія. Шведская академія, которой былъ онъ членомъ, наложила, въ честь его, трауръ на одинъ мѣсяцъ, и включила имя этого писателя въ число именъ отличныхъ мужей Швеціи, въ честь которыхъ выбиваются медали и говорятся въ праздничные дни рѣчи. Сверхъ того, она положила изваять мраморную статую покойнаго и поставить ее между статуями *Леопольда* и *Кельгрена*.

— Зима въ Стокгольмѣ началась только третьяго дня; предъ этимъ стояла такая теплая погода во всей Швеціи, что въ окрестностяхъ Кальмара рожь готова была пустить колосья, и изъ опасенія ее начали обрѣзывать.

Швейцарія.

Въ *Journal des Débats* сообщаютъ слѣдующее письмо изъ Женевы, отъ 14 го Ноября: „Все предвѣщаетъ намъ, въ скоромъ времени, новый переворотъ, отъ котораго наше временное Правительство можетъ разрушиться, если добрые граждане не подадутъ ему своей помощи, для отвращенія бѣдствій. Наши отборные ультра-радикалы составили надзирательное общество, подъ управленіемъ Бернскихъ и Ваадтскихъ эмиссаровъ, чтобы принудить законодательный совѣтъ къ дѣйствіямъ, сообразнымъ съ ихъ змысломъ. Предметомъ ихъ желаній есть уничтоженіе такъ называемой ими богатой аристократіи, или другими словами, уничтоженіе всякаго достоянія, и введеніе въ Женевѣ коммунистическихъ правилъ. Въ первое время считали это общество выдумкою для угрозы, но вскорѣ убѣдились, что оно дѣйствительно существуетъ и равно угрожаетъ всѣмъ, кто еще привязанъ у насъ къ сохраненію общественнаго порядка. Поэтому мы должны ожидать болѣе или менѣе сильныхъ смятеній, когда проектъ новаго уложенія поступитъ на публичное разсмотрѣніе.

Италія.

Римъ, 14 Ноября.

Окружное посланіе Папы, какъ главы церкви, ко всѣмъ епископамъ католическаго міра, издаваемо бываетъ обыкновенно только послѣ вступленія во владѣніе Базиликою Св. Іоанна Латеранскаго. И потому ожидаютъ, что вскорѣ будетъ изданъ сей циркуляръ, и, какъ говорятъ, онъ составленъ будетъ въ томъ же духѣ мира и любви, которымъ отличаются всѣ акты Пія IX.

— Е С Папа, посѣтивъ церковь Св. Павла за городомъ, приказалъ позолотить ея потолокъ и, пробывъ тамъ два часа, сдѣлалъ распоряженія о многихъ украшеніяхъ и весьма полезныхъ передѣлкахъ. Вчера Его Святѣйшество неожиданно посѣтилъ больницу Св. Іакова, осматривалъ оную въ подробности, утѣшалъ больныхъ.

— Слышно, что Папа повелѣлъ совершенно уничтожить институтъ скопцевъ, назначаемыхъ въ пѣвчіе папской церкви, какъ противный правамъ человѣчества и христіянства. Вообще Его Святѣйшество рѣшительно противится исполненію въ церквамъ, при литургіи, всѣхъ піесъ свѣтской музыки, и вѣрно вскорѣ послѣдуетъ постановленіе въ этомъ отношеніи.

— Третьяго дня, нѣсколько сотъ человѣкъ собрались въ театрѣ *Aliberti*, на большой пиръ, данный въ честь Пія IX, по случаю его вступленія во владѣніе Латеранскою Базиликою. Толпы народа окружали это зданіе, отвѣчая радостными восклицаніями на предлагавшіеся внутри тосты. Того же дня, герцогъ Боргезе давалъ великолѣпный балъ въ своемъ дворцѣ, а многіе кардиналы праздновали это торжество въ кругу своихъ друзей, коихъ пригласили къ себѣ.

Szwecya.

Sztokholm, 17 listopada.

Król odpłynął znowu onegdaj do Noorköping.

— Dnia 3 b. m. umarł w Wexio, najsławniejszy narodowy poeta szwedzki, Biskup Izajasz Tegner, w wieku lat 64. Najznakomitszém dziełem jego, i które mu europejską chwałę zjednało, jest poema: *Frithiof's-Saga*; po niém następują *Axel*, *Svea*, i wiele innych. Akademia szwedzka, któréj był członkiem, przywdziała po nim żałobę na jeden miesiąc, i policzyła imie jego do rzędu imion najznakomitszych mężów Szwecyi, na cześć których wybijają się medale, i w pewnych dniach uroczystych, czytają się mowy akademiczne. Oprócz tego, taż Akademia postanowiła kazać wykonać posąg zmarłego, z marmuru, i postawić go obok posągów Leopolda, Kelgrena.

— Zima w Sztokolmie zaczęła się dopiéro onegdaj; przedtém zaś takie panowało ciepło w całéj Szwecyi, iż w okolicach Kalmaru, zaczęto kosić żyto na polu, z obawy aby nie wypłynęły kłosy.

Szwajcarya.

Journal des Débats donosi z Genewy z d 14 listopada: „Wszystko rokuje nam nowe przesilenie, w którém Rząd tymczasowy może upaść, jeżeli dobrze myślący obywatele, mimo swych do niego antypatyi, nie przyjdą mu w pomoc dla odwrócenia czegoś gorszego. Tutejsi ultra-radykaliści, pod nadzorem emisaryuszów z Bernu i Vaud, utworzyli stowarzyszenie, dla czuwania nad Radą Konstytucyjną, iżby ta szła coraz daléj *po drodze postępu*. Celem ostatecznym dążenia, jest zniszczenie tego, co radykaliści nazywają *arystokracyą pieniężną*, innemi zaś słowy, zniesienie własności i wprowadzenie zasad powszechnéj wspólności, czyli *kommunizmu*. Mniemano z razu, że to stowarzyszenie jest tylko postrachem, lecz wkrótce się przekonano, że jego istność jest rzeczywistą, i zarówno groźną dla wszystkich, którzy miłują pokój i porządek społeczny. Spodziewamy się więc tu nowych, mniéj więcéj ważnych rozruchów, kiedy przyjdzie do publicznego rozbioru układającego się projektu Konstytucyi.“

Włochy.

Rzym, 14 listopada.

Encykliczne pismo Papieża, jako Głowy Kościoła, do wszystkich Biskupów katolickiego świata, wydawane bywa zwykle dopiéro po objęciu katedry św. Jana Lateraneńskiego. Wkrótce więc spodziewają się, iż okolnik ten ma być wydany, i jak słychać, ułożony będzie w tymże duchu pokoju i miłości, jaki odznacza wszystkie akta Piusa IX.

— Ojciec św., zwiedziwszy kościoł św. Pawła za miastem, kazał sklepienie téj świątyni ozdobić pozłotą przytém, bawiąc tamże dwie godziny, wiele korzystnych ozdób i ulepszeń zalecił. Wczoraj Jego Świątobliwość zwiedził niespodzianie szpital św. Jakóba, obejrzał wszystkie szczegóły i sam chorym pociechy udzielał.

— Słychać, że Papież rozkazał znieść zupełnie instytut Kastratów, przeznaczonych na śpiewaków do kaplicy Papiezkiéj, jako sprzeciwiający prawom ludzkości i chrześcijaństwa. W ogólności Ojciec św. jest stanowczo przeciwny wykonywaniu w kościołach, podczas nabożeństwa, wszelkich sztuk muzyki świeckiéj, tak wokalnéj jako i instrumentalnéj, i zdaje się, że niezadługo wyjdzie postanowienie w tym względzie.

— Onegdaj, kilkaset osób zgromadziło się w teatrze *Aliberti*, na wielką ucztę, dawaną na cześć Piusa IX. z powodu objęcia przezeń Bazyliki Lateraneńskiéj. Tłumy ludu otaczały gmach biesiadniczy, odpowiadając radośnemi okrzykami na wznoszone wewnątrz toasty. Tegoż dnia Xiąże Borghese dawał świetny bal w swoim pałacu, a wielu Kardynałów obchodziło też uroczystość w gronie przyjaciół, których zaprosili do siebie.

— Говорятъ, что Римлянки также желаютъ, въ честь Его Святѣйшества, устроить для себя банкетъ въ томъ же театрѣ *Aliberti*, на который ни одинъ мужчина не будетъ приглашенъ.

— Изъ Болоньи пишутъ, что въ послѣднее время тамъ были сдѣланы, даже днемъ, нападенія на многихъ извѣстныхъ приверженцевъ нынѣшняго Правительства. Граждане жаловались тамошнему мѣстному начальству; но, не получивъ отъ него никакого содѣйствія, рѣшились вооружить нѣсколько человѣкъ, которые въ ночное время будутъ ходить рундомъ по городу. Но когда, Делегатъ запретилъ имъ это, тогда они, чтобъ не быть обвиненными въ неповиновеніи или строптивости, обратились съ просьбами къ Папѣ, изъявляя надежду, что онъ обуздаетъ безчинство, производимое противниками Правительства, посланная сюда по этому предмету просьба, подписана значительнѣйшими изъ Болоньскихъ гражданъ; между подписями находится также имя *Россини*.

— Съ 24-го Октября началъ здѣсь издаваться журналъ на англійскомъ языкѣ, подъ заглавіемъ: *The Roman Advertiser*, цѣль коего состоитъ въ ознакомленіи пребывающихъ здѣсь Англичанъ съ памятниками искуствъ и древности Рима, а также съ обрядами католической церкви. Сверхъ сего, появились здѣсь два новые италіанскіе журнала: первый, подъ заглавіемъ *Il popolare Giornale*, посвященъ преимущественно Исторіи, Географіи и Естествоознанію, второй: *La stampa artistica* занимается исключительно театромъ.

— Земледѣльческое общество, объ основаніи коего мы уже сообщили, обнародовало на дняхъ свою программу, въ коей объявляетъ, что оно имѣетъ цѣлію: 1) брать въ аренду земли и постепенно улучшать способъ ихъ воздѣлыванія; 2) распространять надлежащее разведеніе деревьевъ и лѣсовъ; 3) улучшать сорты сѣменъ разнаго хлѣба; 4) заводить искуственные луга; и 5) имѣть попеченіе объ улучшеніи породъ и воспитаніи домашняго скота. Планъ общества составилъ знаменитый италіанскій агрономъ, Аббато *Коппи*.

16 Ноября.

Мы узнали, что Его Святѣйшество, стремясь постоянно къ реформѣ, особенное свое вниманіе обратилъ на улучшеніе финансоваго управленія въ Церковной области, которое, въ видахъ общаго блага, будетъ немедленно значительно или совершенно измѣнено. Преимущественно провинціальное управленіе подвергнется большимъ измѣненіямъ. Пій IX желаетъ непремѣнно сравнить годичный бюджетъ доходовъ съ расходами. Съ этою цѣлію ненавистная для всѣхъ подать, называемая *Macinato* и налогъ на соль, а также и другія тому подобныя повинности, будутъ уничтожены, но за то будетъ введена поземельная подать, отъ которой и духовныя имущества не будутъ освобождены.

— Донынѣ студенты здѣшняго университета Аполлинарія, каѳедры коего заняты свѣтско-духовными профессорами, могли участвовать на прелекціи лишь только въ духовныхъ костюмахъ. Папа отмѣнилъ нынѣ сіе правило; вслѣдствіе сего значительно усилилось число слушателей, преимущественно много перешло въ сей университетъ учениковъ Іезуитскаго Коллегіума.

— Весьма богатый Англійскій купецъ, поселявшійся въ Палермо, получилъ разрѣшеніе Неаполитанскаго правительства на постройку желѣзной дороги изъ Палермо въ Мессину. Протяженіе этой дороги составляетъ 250 Италіанскихъ миль (50 Нѣмецкихъ). Земляныя работы начнутся въ Январѣ.

— Всѣмъ извѣстный англійскій путешественникъ г. въ Вагорнъ, прибылъ сюда на сихъ дняхъ и имѣлъ продолжительное совѣщаніе съ значительными лицами, касательно постройки желѣзной дороги изъ Бриндиза (въ Неаполитанскомъ королевствѣ) чрезъ Церковную область, въ сѣверную Италію; этимъ путемъ Остъ-Индская почта могла бы отправляться изъ Венеціи, чрезъ Германію, въ Англію, не подвергаясь частымъ бурямъ на Адріатическомъ морѣ. Г-нъ Вагорнъ былъ принятъ здѣсь съ тою же привѣтливостію, какъ и въ Неаполѣ.

— Głoszą, iż kobiéty Rzymskie chcą także ku czci Papieża, wyprawić dla się biesiadę, w tymże teatrze *Aliberti*, na którą żaden mężczyzna zaproszony nie będzie,

— Z Bolonii donoszą, iż tamże w ostatnich czasach, wiele osób, znanych ze swego przywiązania do teraźniejszego rządu, napastowanych zostało na ulicach, nawet śród białego dnia. Obywatele zanieśli o to skargę do miejscowéj władzy, ale nie otrzymawszy zadośćuczynienia, postanowili uzbroić sami z pomiędzy siebie pewną liczbę ludzi, dla odbywania w nocy patrolów po mieście. Gdy zaś Delegat zabronił im tego, natenczas, aby nie ściągać na siebie pozoru nieposłuszeństwa i sprzeciwiania się władzy, udali się z swą prośbą do Papieża, wynurzając nadzieję, iż pomoże im poskromić bezprawia, jakich się dopuszczają przeciwnicy rządu. Przysłana tu w tym przedmiocie prośba, podpisana jest przez najznakomitszych obywateli Bolońskich, między którymi znajduje się też imie sławnego kompozytora *Rossiniego*.

— Od dnia 24 października, zaczął tu wychodzić dziennik w języku angielskim, pod tyt. *The Roman Advertiser*, którego celem jest, obeznajamiać bawiących tu Anglików z zabytkami sztuk i starożytności w Rzymie, jako też z obrzędami katolickiego kościoła. Obok tego ukazały się dwa nowe dzienniki włoskie: piérwszy, pod tyt. *Il popolare Giornale*, poświęcony jest głównie historyi, geografii i naukom przyrodzonym; drugi, p. t. *La stampa artistica*, zajmuje się wyłącznie teatrem.

— Towarzystwo rolnicze, o którego utworzeniu się doniesioném było, ogłosiło właśnie swój programm, w którym oświadcza, iż celem jego jest: 1) brać w dzierżawę grunta i uprawę ich stopniowo ulepszać; 2) zaprowadzić stosowną uprawę drzew i lasów; 3) ulepszyć gatunki ziarn różnego zboża; 4) zakładać sztuczne łąki, i 5) czuwać nad ulepszeniem gatunków i chowu bydła i owiec. Twórcą planu towarzystwa, jest sławny agronom włoski, Abbate *Coppi*.

Dnia 16 listopada.

Dowiadujemy się, że Papież przy swoich usiłowaniach reformy, szczególną uwagę zwrócił na polepszenie skarbowości w Państwie Kościelném, i że zastarzałe prawa w tym względzie, mają być niezwłócznie na korzyść dobra ogólnego znacznie zmienione, lub też całkiem zniesione. Szczególnie zarząd prowincyi ulegnie wielkim zmianom, a Pius IX pragnie, ile możności, zrównać roczne dochody z wydatkami. W tym celu znienawidzona opłata *Macinato* i podatek od soli, oraz tym podobne ciężary, mają być zniesione, a natomiast zaprowadzony będzie podatek gruntowy, od którego i dobra duchowne nie mają być wolne.

— Dotychczas uczniowie tutejszego uniwersytetu *Apollinaria*, obsadzonego świecko-duchownymi profesorami, mogli uczęszczać na prelekcye nie inaczéj, jak w sukniach duchownych. Papież zniósł teraz ten przepis, w skutek czego znacznie zaraz powiększyła się liczba słuchaczów, a mianowicie wielu uczniów przeniosło się tu z Jezuickiego *Collegium Romanum*.

— Nader bogaty kupiec angielski, osiadły w Palermo, otrzymał od rządu Neapolitańskiego pozwolenie założenia drogi żelaznéj z Palermo do Messyny. Długość téj drogi wynosi 250 mil włoskich (50 niemieckich). Prace ziemne rozpoczną się już w styczniu.

— Znany powszechnie podróżny angielski, P. Wagborn, przybył tu przed kilku dniami i miał długie narady ze znakomitemi osobami, w przedmiocie wybudowania drogi żelaznéj z Brindisi (w Neapolitańskiém) przez Państwo Kościelne do Włoch północnych; tym bowiem sposobem poczta Indyjska, mogłaby być wysyłana z Wenecyi przez Niemcy do Anglii, nie będąc wystawioną na burzliwość morza Adryatyckiego. Pomieniony podróżny był tu równie uprzejmie, jak w Neapolu, przyjmowany.

Испанія.

Мадритъ, 22 Ноября

Несмотря на бдительность французскихъ жандармовъ, (Испанскій консулъ въ Перпиньянѣ платитъ имъ по 10 фр. за каждаго пойманнаго карлиста), нѣкоторое однако число ихъ успѣло проникнуть въ Каталонію. Въ Жеронской провинціи появились снова отдѣльныя карлистскія шайки, состоящія отъ 10 до 30 и 40 человѣкъ. Одна изъ нихъ ворвалась, 9 числа, въ Виладранъ. Гарнизонъ города Вичь, узнавъ объ этомъ, выступилъ для преслѣдованія оной. Генералъ комендантъ Жеронской провинціи предпринялъ энергическія мѣры для прекращенія безпокойствъ, производимыхъ этими шайками. Не смотря на то произошло уже нѣсколько схватокъ съ отрядами карлистовъ; тотчасъ учрежденъ тамъ былъ военный судъ для немедленнаго сужденія захваченныхъ съ ружіемъ въ рукахъ. Въ Легронской провинціи, бывшій Карлистскій начальникъ эль-Эстудіанте внезапно появился съ вооруженнымъ отрядомъ въ 60 тъ человѣкъ, и провозгласилъ Королемъ Карла VI. Всѣ донесенія, получаемыя въ Барселонѣ отъ разныхъ провинціальныхъ властей, согласны въ томъ, что Карлисты ни теперь ни послѣ не успѣютъ произвести чего либо рѣшительнаго. Извѣстіе о появленіи Генерала Кабаллеро, въ челѣ многочисленной карлистской шайки, въ окрестностяхъ Берцы, оказалось совершенно ложнымъ.

— Въ министерскихъ журналахъ утверждаютъ, что графъ Монтемолинъ заказалъ въ Лондонѣ приготовить мундиры для 3,000 чел. пѣхоты и 1,500 конницы, и что эти вещи, вмѣстѣ со значительнымъ количествомъ военныхъ снарядовъ, отправилъ уже въ Гибралтаръ. Въ этихъ же журналахъ присовокупляютъ, что англійское правительство было извѣщено объ этихъ карлистскихъ вооруженіяхъ, но вовсе не хотѣло воспрепятствовать имъ.

— Ходъ государственныхъ дѣлъ состоитъ постоянно подъ вліяніемъ Королевы Христины; всѣ министры отправляются къ ней до начатія общаго засѣданія въ Замкѣ.

— По повелѣнію нашего правительства, войска португальскаго правительства снабжаемы будутъ изъ Цаморы необходимымъ продовольствіемъ и деньгами.

Hiszpania.

Madryt, 22 listopada.

Pomimo wielkiéj czujności żadarmeryi francuzkiéj (Konsul hiszpański w Perpignan płaci jéj po 10 fr. za każdego ujętego Karlistę), pewnéj jednak ich liczbie udało się przemknąć do Katalonii. W prowincyi Gerona ukazały się znowu pojedyńcze bandy karlistowskie, złożone z 10 do 30 i 40 ludzi. Jedna z nich wpadła d. 9 do Viladran. Załoga miasta Vich, powziąwszy o tém wiadomość, wyruszyła na ściganie onéj. Jeneralny komendant prowincyi Gerona przedsięwziął energiczne środki, dla zapobieżenia dalszemu szerzeniu się podobnych niespokojności. Jakoż stoczono kilka utarczek z pojedyńczemi karlistowskiemi oddziałami i ustanowiono natychmiast sąd wojenny dla bezwłócznego sądzenia ujętych z bronią w ręku. W prowincyi Logrono, były dowódzca Karlistowski, *el Estudiante*, ukazał się nagle z 60 uzbrojonymi ludzmi i obwołał Królem Karola VI. Mimo to, wzystkie doniesienia, nadchodzące od różnych władz prowincyonalnych do Barcelony, zgadzają się w tém, że Karlistom ani teraz, ani póżniéj, nie uda się w Katalonii wykonać nic stanowczego. Wiadomość o zjawieniu się Półkownika Caballiera, na czele licznéj bandy Karlistów, w okolicach Berga, okazała się całkiem fałszywą.

— Dzienniki ministeryalne utrzymują, że Hrabia Montemolin kazał w Londynie zrobić mundury dla 3,000 ludzi piechoty i 1,500 jazdy, i że takowe, ze znacznemi zapasami broni i amunicyi, posłał do Gibraltaru. Też dzienniki dodają, że rząd angielski był o tych uzbrojeniach Karlistów uwiadomiony, ale im wcale nie starał się przeszkodzić.

— Sprawy publiczne zostają ciągle pod najwyższym kierunkiem Królowéj Krystyny. Do niéj udają się regularnie Ministrowie, przed ogólném posiedzeniem w zamku.

— Z rozkazu rządu naszego, wojska rządowe portugalskie zaopatrywane być mają z Zamory w potrzeby wojenne, żywność i pieniądze.

Португалія.

(Изъ Англ. газ)

Войска правительства, въ числѣ 4,000 человѣкъ всѣхъ родовъ оружія, съ тремя артиллерійскими парками, выступили 6-го числа изъ столицы навстрѣчу инсургентамъ, въ направленіи къ Коимбрѣ и Опорту, подъ предводительствомъ престарѣлаго маршала маркиза Салданьи, которому Королева пожаловала, за многоразличныя заслуги его, титулы герцога и намѣстника сѣверныхъ провинцій. Король и Королева произвели смотръ войскамъ предъ ихъ выступленіемъ, и Салданья произнесъ къ нимъ увлекательную рѣчь. Силы инсургентовъ приближаются къ столицѣ, но дошли только до Леиры, и тамъ находится лишь малый отрядъ ихъ. Главное сборище мятежныхъ солдатъ и гверильясовъ пребываетъ еще, съ Графомъ дасъ-Антасомъ и прочими предводителями Сентябристовъ, въ Коимбрѣ. Въ войскахъ правительства господствуютъ отвага и усердіе.

— Генералъ Швальбахъ, Виконтъ Сетубалъ одержавшій недавно побѣду при Віанѣ, извѣщаетъ по телеграфу, что Эворскіе инсургенты отказались, на приглашеніе его, покориться, и что потому онъ приступитъ немедленно къ бомбардированію города. Генералъ присовокупляетъ къ этому, что двѣсти человѣкъ изъ баталіона въ Бежѣ, съ офицерами своими, перешли въ его распоряженіе, и что вообще въ Эстремосѣ, Кампо-Маіорѣ и въ другихъ частяхъ Алемтежо образуются баталіоны волонтеровъ въ пользу Королевы. Изъ Алгавріи сообщаютъ также, что пораженіе мятежнаго Генерала Селестино, при Віанѣ, произвело большое впечатлѣніе на поселянъ, и что никто не хочетъ болѣе вступать въ ряды инсургентовъ. Вокругъ Сантарема еще показываются многія шайки гверильясовъ, но надѣются, что онѣ исчезнутъ съ приближеніемъ Королевскихъ войскъ.

Portugalia.

(Z gazet angielskich).

Wojska rządowe, w liczbie 4,000 ludzi różnego rodzaju broni, z trzema parkami artyllery wystąpiły 6-go listopada ze stolicy przeciwko powstańcom w Koimbrze i Oporto, pod dowództwem podeszłego Marszałka Marg. Saldanha, któremu Królowa za wielorakie jego zasługi udzielała tytuł Xięcia i Namiestnika północnych prowincyi. Król i Królowa odbyli przegląd wojsk przed wyjściem ich w pole, a Saldanha miał do nich ujmująca przemowę. Wojska powstańców ze swojéj strony zbliżają się także ku stolicy, ale doszły tylko do Leirie, gdzie się niewielki ich oddział znajduje. Główne siły powstańców i guerilasów, zostają jeszcze z Hrabią das Antas i z innymi przywódzcami Septembrzystów, w Koimbrze. W wojsku rządowém panuje męztwo i zapał.

— Jenerał Schwalbach, Wice-Hrabia Setuval, który niedawno odniósł zwycięztwo przy Vianie, donosi w telegraficznéj depeszy, że powstańcy w Eworze nie chcą się poddać na jego wezwanie, i że przeto niezwłócznie przystąpi do bombardowania miasta. Jenerał zawiadamia prócz tego, że dwieście osób z batalionu w Beja, ze swymi oficerami, przeszło dobrowolnie pod jego dowództwo, i że w ogólności w Extremos, Campo-Major i w innych częściach Alentejo tworzą się bataliony ochotników za stroną Królowéj. Z Algarbii donoszą także, że klęska zadana dowódzcy powstańców Celestino, przy Vianie, sprawiła wielkie wrażenie na wieśniakach, i że nikt już nie chce zaciągać się w szeregi powstańców. W okolicach Santarem ukazują się jeszcze liczne bandy guerylasów, ale spodziewają się, że i te znikną za ukazaniem się wojsk Królewskich.

— Корабль „Мерисъ" пришелъ, 19 го Ноября, въ Фальмутъ съ весьма неблагопріятными извѣстіями изъ Лиссабона. Когда „Мерисъ" выходилъ, 11 го н. м., изъ Тага, весь городъ былъ въ большомъ волненіи изъ опасенія, что инсургенты многочисленнѣе, нежели полагали. Между тѣмъ все еще не произошло сраженія между главною арміею, подъ начальствомъ Герцога Салданьи и инсургентами, предводимыми дасъ-Антасомъ, и потому должно думать, что жители Лиссабона получили теперь точнѣйшія свѣдѣнія объ истинной силѣ послѣднихъ. Британская эскадра все еще стояла въ Тагѣ, готовая, въ случаѣ нужды, принять Королеву и Королевскую фамилію. Одно Американское судно пыталось войти въ гавань Опорто, но инсургенты рѣшительно отразили его выстрѣлами съ форта, и сильно поврежденное судно принуждено было искать спасенія въ ближайшей гавани. Въ Лондонѣ ожидали съ большимъ нетерпѣніемъ прихода новой почты.

Остъ-Индія и Китай.

Пароходъ *Luxor*, вышедшій изъ Александріи 11 Ноября, прибылъ въ Марсель 18 числа, съ извѣстіями изъ Остъ Индіи, до половины Октября. Возстаніе въ Кашемирѣ, части Пенджаба, уступленной Гулабъ-Сингу, приняло столь грозное положеніе, что принудитъ Англію возобновить войну съ Сейками. Англійскія войска, расположенныя въ западныхъ провинціяхъ, получили предписаніе выступить въ подкрѣпленіе Маха Радшаху Гулабъ Сингу, потому что солдаты его, частію разбѣжались, частію убиты въ сраженіяхъ съ мятежниками. Посланныя подкрѣпленія состоятъ изъ четырехъ туземныхъ и одного англійскаго полка пѣхоты. Шесть другихъ туземныхъ полковъ и два Англійскіе присоединятся къ нимъ впослѣдствіи и нападутъ на Шеиха Эмамудина, который окопался въ горахъ Гурипурвутъ. Въ Кашмирѣ выпало такъ много снѣга, что едва ли войска будутъ въ состояніи пройти въ Лагоръ.

— Изъ Китая получены извѣстія отъ 3 Сентября, но они не важны. Островъ Чусанъ отданъ Китайцамъ; безпорядки въ Кантонѣ не возобновлялись, однако европейскіе купцы еще не успокоились послѣ бывшей тревоги.

ОБЪЯВЛЕНІЕ

Отъ Редакціи Виленскаго Вѣстника.

Оффиціальная Газета *Виленскій Вѣстникъ* и въ слѣдующемъ 1847-мъ году будетъ издаваема, при Виленскомъ Дворянскомъ Институтѣ, прежнею Редакціею, въ такомъ же самомъ видѣ и внутреннемъ составѣ.

Гг. Подписывающіеся благоволятъ сообщать свои требованія заблаговременно, чтобы Редакція могла знать, какое число экземпляровъ нужно будетъ печатать

Всѣ письма, относящіяся къ дѣламъ Редакціи, должны быть присылаемы не на имя лицъ, а прямо въ *Редакцію Виленскаго Вѣстника*.

Подписка принимается въ Вильнѣ: Губернской Почтовой Конторы въ Газетной Экспедиціи и въ Редакціи Виленскаго Вѣстника, находящейся въ зданіи Виленскаго Дворянскаго Института, на Доминиканской улицѣ. — Въ другихъ же городахъ — во всѣхъ Почтамтахъ, Почтовыхъ Конторахъ и Экспедиціяхъ.

Подписная Цѣна.

За годъ:

Съ пересылкою по почтѣ . 11 руб. сер.
Безъ пересылки . . . . 9 — —

За полгода:

Съ пересылкою по почтѣ . 5 руб. 50 коп. сер.
Безъ пересылки . . . . 4 — 50 — —
На четверть года можно выписывать только безъ пересылки . . . . 2 — 25 — —

— Okręt *Meris*, który 19 go listopada, zawinął do Falmouth, przywiózł nader nieprzyjemne wiadomości z Lizbony, dochodzące do d 11 listopada. Kiedy bowiem wypływał z Tagu, całe miasto było w wielkiem wzburzeniu, gdyż dowiedziano się, że rokoszanie są daleko liczniejsi, niżeli z razu myślano. Że zaś dotąd nie przyszło jeszcze do stanowczéj bitwy między główną armią, pod dowództwem Xięcia Saldanhy, a powstańcami, którym przywodzi das Antas, wnosić przeto należy, że mieszkańcy Lizbony otrzymali teraz dokładniejszą wiadomość o prawdziwéj sile ostatnich. Eskadra angielska ciągle jeszcze stała na Tagu, gotowa, w razie koniecznym, przyjąć na swój pokład Królowę i rodzinę królewską. Jeden amerykański statek kusił się wejść do przystani Oporto, ale rokoszanie stanowczo go odparli wystrzałami z dział warowni, tak, iż mocno uszkodzony musiał szukać ocalenia w najbliższym porcie. W Londynie oczekiwano z największą niecierpliwością nadejścia nowéj poczty.

Indye Wschodnie i Chiny.

Parostatek *Luxor*, który wypłynął z Alexandryi 14-go listopada, przybył do Marsylii 18 go, z wiadomościami z Indyi, dochodzącemi do połowy października. Powstanie w Kaszmirze, téj części Pendszabu, która odstąpiona została Gulab-Singowi, przybrało tak smutną postać, że pewnie zniewoli Anglią do nowéj wojny z Seikami. Wojska angielskie, stojące w zachodnich prowincyach, otrzymały rozkaz wyruszenia na pomoc Maharadży Gulab-Singowi: żołnierze bowiem tegoż, częścią pouciekali, częścią w bitwach z rokoszanami polegli. Posiłki posłane mu składają się z czterech krajowych i jednego angielskiego półku piechoty. Sześć innych półków krajowych i dwa angielskie połączą się z niemi następnie i uderzą na Szeicha Emamudinu, który się oszańcował w górach Huripurwut. W Kaszmirze tak wiele śniegu spadło, że nie wiadomo, czy wojska będą mogły postępować ku Laborze.

— Z Chin wiadomości dochodzą do dnia 3 września, lecz nie są bynajmniéj bardzo ważne. Wyspę Czusan oddano Chińczykom; w Kantonie nie ponowiły się niepokoje, lubo kupcy Europejscy jeszcze z trwogi ochłonąć nie mogli.

OBWIESZCZENIE

Redakcyi Kuryera Wileńskiego.

Gazeta Urzędowa *Kuryer Wileński*, wychodzić będzie i nadal w następującym 1847 roku, przy Wileńskim Dworzańskim Instytucie, pod tąż samą co dotąd redakcyą, i w tymże samym kształcie i układzie wewnętrznym.

Szanowni Prenumeratorowie, proszeni są o wczesne zapisanie prenumeraty, a to w tym celu, ażeby stosowna ilość exemplarzy od razu drukowaną być mogła.

Ponawia się także ostrzeżenie, iż wszelkie pisma w interessach redakcyjnych, adressowane być mają nie do osób, ale wprost: *Do Redakcyi Kuryera Wileńskiego*.

Prenumerata przyjmuje się: w Wilnie w Redakcyi Kuryera Wileńskiego, znajdującéj się na Dominikańskiéj ulicy w murach Wileńskiego Dworzańskiego Instytutu, i w Expedycyi Gazetnéj przy Gubernialnym Kantorze Pocztowym. W innych miastach: na wszystkich Pocztamtach, Kantorach i Expedycyach Pocztowych.

Cena Prenumeraty:

Rocznie:

Z przesyłaniem przez pocztę rub. sr. 11.
Bez poczty . . — — 9.

Na pół roku:

Z przesyłaniem przez pocztę rub. sr. 5 k 50.
Bez poczty . . . — — 4 — 50.
Kwartałowie prenumerować tylko można na miejscu, bez przesyłania pocztą — — 2 — 25.

ВИЛЬНА, въ Тип. Ѳ. Глюксберга — Печ. позвол. 6 го Декабря 1846 г. Испр. долж. Ценз. и Кав. *А. Мухинъ*.